

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 1 ส.ค. 2550	16	5648	5

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๙

การแต่งกายของ คนเมืองล้านนา

ท

ลายคนที่นิยมการเดินเข้าไปรับแอร์เย็น ๆ ในห้างสรรพสินค้า ถึงกลับต้องตะลึงตาค้างเมื่อพบว่า แฟชั่นการแต่งกายของวัยรุ่นในเชียงใหม่ที่ทันสมัยไฮเทค ขนาดเรียกความสนใจของเพศตรงข้ามให้หันมามองชนิด “น้ำลายไหลท่วมปาก”

เสื้อผ้าที่สวมใส่บางตัวอาจไม่ใช่เสื้อ เพราะเป็นเพียงผ้าที่ใช้ปกปิดของสงวนบนเรือนร่างเท่านั้น ถ้าไม่เผลอลอย心目มองเห็นรูสะดือก็บางเสียจนเห็นส่วนเว้าส่วนโค้งของสัดส่วนได้อย่างสบาย ส่วนกางเกงที่พวกหล่อนใส่ถ้าไม่พิดเสียจนรัดตัว ก็สั้นจืดจู้ ผู้สันตติกรรมรวมถึงบรรดา “ว้าแก่” ทั้งหลายอาจพร้อมใจกันค้านหัวชนผว่า “นี่แหละคือสีสันที่ทำให้ชีวิตกระชุ่มกระชวย” ขณะที่กลุ่มอนุรักษ์นิยมหัวเอียงซ้ายได้แต่นั่งปลงตกกับแฟชั่นของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสแห่งกาลเวลา

ถ้าวย้อนไปในอดีตเมื่อมนุษย์เริ่มมีการคิดค้นเสื้อผ้าขึ้นมาจะพบว่า จากหลักฐานทางเอกสารและโบราณคดีในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่า ในยุคก่อนประวัติศาสตร์เมื่อประมาณ 5,000 ปีมาแล้วมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยรู้จักวิธีการทอผ้าขึ้นใช้เอง นอกจากนี้ยังมีการค้นพบอุปกรณ์เครื่องมือสำหรับการทอผ้าอีกหลายอย่างเช่น แวดินเผาสำหรับปั่นปุยฝ้ายให้เป็นเส้นด้าย, เข็มเย็บผ้าที่ทำจากกระดูกสัตว์ เป็นต้น

ส่วนการแต่งกายของคนเมืองล้านนาในอดีตที่ผ่านมาสันนิษฐานกันว่า จะนิยมทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มสำหรับถวายพระภิกษุสงฆ์ หรือให้เป็นทานแก่ผู้ยากจน ตลอดจนเป็นสินค้าสำหรับส่งไปขายยังอาณาจักรอื่น ๆ ผ้าที่เชื่อกันว่าทอขึ้นใช้ในสมัยนั้นได้แก่ ผ้าสีจันทน์ขาว, ผ้าสีจันทน์แดง, ผ้าสีดอกจำปา, ผ้าธรรมดาและ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 1 ต.ค. 2550	16	5648	5

ผ้ากัมพล เป็นต้น

เมื่อชาวล้านนานิยมการสักตามตัวในสมัยรัตนโกสินทร์นั้น ชาวล้านนาจะไม่สวมเสื้อ นอกจากในการแต่งตัวเต็มยศ โดยทั่วไป

ผู้ชายจะสักยันต์ตามตัวนุ่งผ้าด้อย ซึ่งเป็น ผ้าถุงขนาดต่างๆ กัน โดยจะมัดชายผ้าเป็น เกรียวสอดระหว่างขาซึ่งเป็นการนุ่งแบบเดียวกับการถกเขมรและโจงกระเบน นิยมใช้ผ้าคล้อง ไหล่และโพกหัว ส่วนผู้หญิงจะนุ่งชิ้นลายขวาง เกือบครบมเท้า ท่อนบนมีผ้าผืนหนึ่งไว้คล้องคอ พันหน้าอก หรือ พาดบ่าเกล้าผมมวยกลาง ศีรษะปักปิ่นไว้ที่ผม

หญิงชาวล้านนาจะนิยมห่มผ้าเฉียง แบบสไบเรียกว่า “ห่มผ้าสะหว้ายแสง” นุ่งผ้าชิ้น

ส่วนผู้ชายจะนุ่งผ้าด้อยขนาดยาวแบบโจงกระเบน สวมเสื้อคอจีนติด กระดุม ถ้าเป็นเจ้านายจะสวมเสื้อไหมคล้ายเสื้อครุยทับอีกชั้นหนึ่ง มี ผ้าพันเอว 2 ผืน คือ รัดทับผ้าด้อยและเสื้อ

อาณาจักรล้านนามีพัฒนาการด้านการเมืองมาหลายยุค หลายสมัยนับตั้งแต่การสร้างเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองหลวงของ อาณาจักรล้านนาเมื่อปี พ.ศ.1839 จนกระทั่งปีพ.ศ.2101 เป็นยุค แห่งราชวงศ์มังราย ช่วงระหว่างปี พ.ศ.2101 - 2317 อาณาจักรล้าน นากลายเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรพุกามแห่งพม่าและเป็น ประเทศราชของอาณาจักรไทย ต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปการปกครองใน รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อปี พ.ศ.2435 อาณาจักรล้านนาได้เปลี่ยนมาเป็นมณฑลพายัพ จาก พัฒนาการด้านการเมืองนี้เองสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม การแต่งกายของชาวล้านนาที่นิยมสวมเสื้อผ้าฝ้ายสีขาวตุ่น หรือสี ครามคอกกลมแขนสั้น แขนสามส่วนติดกระดุมหรือผูกเชือก ผู้ชายนุ่ง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	1 ต.ค. 2550	16	5648	5

หญิงชาวล้านนาจะนิยมห่มผ้า
เฉียงแบบสไบเรียกว่า “ห่มผ้าสะ
ห้วยแล่ง” นุ่งผ้าซิ่น ส่วนผู้ชายจะ
นุ่งผ้าด้ายขนาดยาวแบบโจงกระเบน
สวมเสื้อคอจีนติดกระดุม ถ้าเป็น
เจ้านายจะสวมเสื้อไหมคล้ายเสื้อครุย
ทับอีกชั้นหนึ่ง มีผ้าพันเอว 2 ผืน คือ
รัดทับผ้าด้ายและเสื้อ

การแต่งกายของชาวล้านนาเมื่อราว 100 ปีก่อน นิยมสวมผ้าสะห้วยแล่ง ภาพนี้ถ่ายโดยหลวงอนุสารสุนทร

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 1 ส.ค. 2550	16	5648	5

กางเกงเงินผ้าฝ้ายสีดำเรียกว่า “เดี๋ยวสะดอ” ผู้หญิงนุ่งผ้าชิ้นแบบโบราณ เวลาไปงานพิธีจะห่มผ้าสไบทับลงบนเสื้ออีกชั้นหนึ่ง

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ในพระบาทสมเด็จพระจุลเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับพระบรมราชานุญาตให้เสด็จกลับมาประทับที่เมืองเชียงใหม่ พระองค์ได้ทรงนำรูปแบบการแต่งกายของสตรีในกรุงเทพฯ เข้ามาใช้ในคุ้ม แล้วแพร่หลายอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูง คือจะสวมเสื้อแขนหม้อแถมแบบยุโรปใส่กับผ้าชิ้นใหม่ลายพม่าต่อตีนจกแบบเชียงตุงหรือเชียงใหม่เกล้าผมทรงญี่ปุ่นปักด้วยดอกไม้ไหวทองคำ ส่วนผู้ชายจะนิยมสวมเสื้อราชประแตนสวมกางเกงแพรหรือนุ่งโจงกระเบนผ้าไหมทรงหางกระรอก ขณะที่สามัญชนทั้งชายหญิงยังแต่งกายแบบเดิม

จนกระทั่งถึงสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่ส่งเสริมให้ชาวไทยแต่งตัวตามแบบสากล นับตั้งแต่บัดนั้นมาผู้คนชาวล้านนา ก็หันมานิยมการแต่งกายตามความนิยมของชาวตะวันตกเรื่อยมาจนปัจจุบัน

กระทั่งสมัยนี้เครื่องแต่งกายแทบไม่ได้ช่วยปกปิดเรือนร่างของคนมากนัก โดยเฉพาะสาววัยรุ่น ในปัจจุบันที่นิยมโชว์สัดส่วนของร่างกายอย่างไม่อายสายตาคนรอบข้าง ดังนั้นเสื้อผ้าที่สวมใส่จึงเรียกได้ว่าเป็น “เศษผ้า” ที่ใช้ปิดสิ่งสงวนในร่างกายไว้เท่านั้น

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th